

Література

1. Фінансовий результат банківського сектору за перше півріччя 2022 року. Національний банк України: офіційний веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/u-pershomu-pivrichchi-zbitok-bankivskogo-sektoru-stanoviv-46-mlrd-grn-cherez-formuvannya-rezerviv-pid-ochikuvani-zbitki-vid-naslidkiv-viyuni>.

2. Nitescu D.C. New pillars of the banking business model or a new model of doing banking? Theoretical and Applied Economics. 2016. Vol. XXIII. №4 (609). P. 143–152. [Електронний ресурс]. URL: <http://store.ectap.ro/articole/1229.pdf>.

3. Федорів Ю. Топ-5 трендів майбутнього роздрібних банків. [Електронний ресурс]. URL: <https://dengi.ua/blog/4960980-top-5-trendiv-majbutnogo-rozdribnikh-bankiv>.

УДК 336.7

Вовченко Оксана Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Левкова Ірина Миколаївна, Рубан Ірина Олександрівна,
студентки

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка» (Україна)*

ПІДХОДИ НБУ ЩОДО СТАБІЛІЗАЦІЇ ГРОШОВО- КРЕДИТНОГО РИНКУ

Повномасштабне військове вторгнення на територію України призвело до різкого зниження економічної активності, що стало наслідком значних фізичних руйнувань та тимчасової окупації цілих регіонів, високого рівня невизначеності та ризиків, розірвання логістичних і

виробничих зв'язків, вимушеної масової міграції населення. В таких умовах першочергового значення набуває забезпечення надійного та стабільного функціонування грошово-кредитного ринку, а також максимальне забезпечення потреб оборони України, безперерійного функціонування системи державних фінансів та об'єктів критичної інфраструктури.

Грошово-кредитний ринок – це частина грошового ринку, яка знаходиться під безпосереднім впливом центрального банку, та включає ряд інструментів та методів, завдяки яким можлива реалізація грошово-кредитної політики держави [1]. Стратегічним орієнтиром грошово-кредитної політики на 2022 рік було визначено збереження обраного курсу реалізації політики інфляційного таргетування, в межах якого основними цілями є: забезпечення цінової стабільності в державі; сприяння фінансовій стабільності, у тому числі стабільності банківської системи, якщо це не перешкоджає досягненню цілі з цінової стабільності; сприяння додержанню стійких темпів економічного зростання та підтримання економічної політики Кабінету Міністрів України.

Для уникнення фіскального домінування та подальшого зростання темпів інфляції, запобігання послабленню довіри до грошово-кредитної політики та розбалансуванню очікувань, а також з метою сприяння процесу євроінтеграції України та співпраці з міжнародними фінансовими донорами, Національний банк України постійно вдосконалює цілі та інструменти грошово-кредитної політики (табл.1).

Таблиця 1.

Інструменти монетарної політики

Інструменти	Мета	Тенденції протягом 2022 року
1	2	3
Облікова ставка	стримування росту інфляції; забезпечення стабільності гривні на валютному ринку; сприяння росту економіки шляхом низьких ставок на кредити	збільшилась з 10% до 25%

Продовження таблиці 1

1	2	3
Політика обов'язкових резервів	контроль за ліквідністю установ банків для забезпечення здійснення поточних платежів; ступінь залежності банків від рефінансування з боку НБУ	залишилася незмінною: 0% - в національній валюті; 10% - в іноземній валюті.
Процентна політика рефінансування	підтримка ліквідності банків; участь у процесі відтворення	збільшилась з ± 1 в.п. до ± 2 в.п.
Курсова політика	забезпечення стабільності національної валюти	фіксований валютний курс: з 27,28 UAH до 36,57 UAH за 1 USD
Операції на відкритому ринку	зміна величини та структури банківських ліквідних коштів	відновлені операції з цінними паперами

Джерело: узагальнено за даними [2]

Збільшення облікової ставки на 15 в. п. спрямовано на захист гривневих доходів та заощаджень громадян, зростання привабливості гривневих активів, зниження тиску на валютному ринку і в результаті посилення спроможності Національного банку забезпечувати курсову стабільність і стримувати інфляційні процеси під час війни.

Разом із підвищенням облікової ставки зросла і вартість рефінансування, що робить такий інструмент непривабливим для банків. Проте зміна облікової ставки призвела до відповідного підвищення ставок за ОВДП та депозитами. Достатній рівень доходності таких активів дасть змогу убезпечувати заощадження громадян від інфляції та збільшить привабливість гривневих активів, у тому числі ОВДП. Збільшення привабливості гривневих заощаджень сприятиме зменшенню попиту на готівковому сегменті валютного ринку. Це дасть змогу надалі уникнути накопичення дисбалансів, знизити тиск на міжнародні резерви України та поступово

вирішити проблему множинності валютних курсів.

Щодо курсової політики, то НБУ постійно вживає заходів для збільшення пропозиції готівкової валюти, урегулювання бізнесом зовнішньої заборгованості та захисту міжнародних резервів. Зокрема, варто відмітити, що встановлений фіксований курс став якорем для фінансової системи, який допоміг запобігти паніці з перших днів ведення воєнних дій, стримати погіршення очікувань та зберегти стійкість фінансової системи.

Поновлення обігу державних цінних паперів як основного інструмента інвестування учасниками ринків капіталу надає додатковий ресурс для відбудови економіки. Водночас, незважаючи на відсутність обмежень щодо операцій з державними цінними паперами, Національний банк відтермінував застосування тарифів на депозитарні послуги до 22 грудня 2022 року. Цей крок дасть змогу учасникам ринків капіталу поступово адаптувати свої бізнес-процеси до нових умов на фінансових ринках.

Отже, визначені підходи НБУ щодо стабілізації грошово-кредитного ринку дозволять мінімізувати ризики високої інфляції та порушення макрофінансової стабільності й сприятимуть швидшому відновленню ринкових засад функціонування економіки у повоєнний час, після чого НБУ відновить традиційний формат інфляційного таргетування з плаваючим обмінним курсом і заборонаю фінансування державного бюджету.

Література

1. Швець О. Ю. Вплив політики НБУ на стан грошово-кредитного ринку України в сучасних умовах трансформації банківської системи. *Ефективна економіка*. 2017. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5776>.
2. Інструменти монетарної політики. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/tools#section-1>.